

Det er ens eget indre som er sorgens og gledens kilde.

Knut Hamsun.

FOLK OG LAND

Nr. 2 - 5. årg.

Lørdag 14. januar 1956

Løssalg 50 øre

Det er ikkje me som skal tala for folk. Livet vårt skal tala.

Arne Garborg.

Folkeretten og den norske kapitulasjon av 10. juni 1940

En ypperlig bok så dagens lys i året som gikk. Den heter «Den norske kapitulasjon ved forsvarrets overkommando den 10. juni 1940». Forfatteren behersker fullt og helt stoffet, og fremstillingen av de forskjellige problemer er tindrende klar og grei.

Bak forfatterens pseudonym Justus Vericantor skal skjule seg en meget kjent borger.

Om norske bønder ble sagt at de hadde to umistelige ting, de hadde Pontoppidan og Grunnloven. Det var å ønske at vi nordmenn fremdeles bygget på disse to fundamentene. Men for dem av vårt folk som fra 1945 har vært behandlet som fredløse og pariakaste, vil jeg varmt anbefale å anskaffe og inngående studere Vericantors bok.

Den vil bli uunnværlig for alle som er ofre for rettssviket og ved sin fullstendige behandling av emnet gi svar på alle de spørsmål som reiser seg i forbindelse med den norske kapitulasjon i 1940.

Blant de ugjendrivelige beviser som forfatteren fører i marken, og som tindrende klart viser at Norge var ute av krigen 10. juni 1940 og at den ved folkeretten instituerte okkupasjonstilstand samtidig trådte i funksjon, bør framheves, da man såvidt vites trolig ikke før har sett disse ting behandlet nærmere.

Under titelen: «Overkom-

ske firmaer var agenter for tyske varer og ungdom søkte tannlegeutdannelse i «fiendeland».) Vi leser i Farmand: Den krig som Norge nettopp endte, var en våre venner ikke kjente! Rubens spydige epigram sier egentlig alt om den myte som til i dag rider landet som en mare.

Eendommelig nok er Paul Hartmann i sin avslørende og åpenhjertige bok «Bak fronten» så elskverdig å supplere Vericantor på området. Må undertegnede få avrunde denne lille anmeldelse med å sitere Paul Hartmann som Vericantor på det tidspunkt da hans bok utkom vel neppe skjenket noen særlig oppmerksomhet.

Side 389 finner vi følgende om den påståtte fortsatte Norges krigføring:

3. mai 1945 opplyste Wold som utenriksminister at den ikke ubekjente politiker Collier hadde meddelt ham at der hadde vært forhandlinger mellom den britiske og amerikanske regjering og den norske regjering om å forberede en invasjon i Norge i tilfelle det ikke ble kapitulasjon. Svenskene skulle delta med 4 divisjoner.

Collier hadde opplyst at den svenske regjering hadde vært enig i dette.

I overensstemmelse med den betingelsesløse kapitulasjon av 10. juni 1940 var Norge ute av krigen fra den dato og ble selvfølgelig ikke engang underrettet om disse forhandlinger på forhånd.

Ottar Ubøe til minne

Fra Buenos Aires ble det meldt i julehelgen, at Ottar Ubøe var død etter operasjon på hospitalet.

Dette var et sorgens budskap for alle som kjente Ubøe. Og det var ikke få i dette land, skjønt han var den stillferdigste og mest beskjedne av alle. Han stakk seg aldri fram eller gjorde rop om seg eller sin innsats. Han var vennsæl og en fredens mann.

Men når historien om pelsdyrnæringen i Norge skal skrives må Ottar Ubøe få en bred og ærefull plass. Da Norges Sølvrevavslag ble stiftet i 1926 og styre valgt, ble Ottar Ubøe ansatt som sekretær. Og han beholdt denne beskjedne tittel i alle år seinere, skjønt han i gagnet både var kontorsjef og adm. direktør.

Pelsdyroppdrett var en helt ny og hasardiøs bedrift den gang, et slags jobbeinnslag i etterkrigstiden, og uten virkelig erfaring eller tradisjon å bygge på fra noe land. Dristig spekulasjon og utrygg optimisme karakteriserte det hele. Dyktige styresmenn var valgt, men de var spredt utover landet og kunne bare av og til samles til møter. Det ble sekretær Ubøe som måtte holde alle tråder i sin hånd og lede det hele.

Og det var ikke småtterier det som i årene framover ble bygget opp helt fra nytt, og gjorde Norge til et foregangs- og mønsterland på dette område. Det ble en mangesidig og omfattende virksomhet: Oppbygging av organisasjonen, utstillinger og kåring av stammer og avlsdyr, førforsyningen og nyanlegg, markedsrapporter og reklame, internasjonale skinnauksjoner og vitenskapelig forsøksvirksomhet. Hver grein vokste fram til store bedrifter.

Pelsdyravlen ble organisert fra hasard til en mangesidig og betydningsfull næringsvei i landet, bygget opp på solid økonomisk basis og med framragende fagfolk på alle områder. Dette var Ottar Ubøes linje. Hans gode merkantile utdannelse og erfaringer fra flere års opphold i Amerika kom til nytte. Men drivkraften var hans tro på og usvikelige kjærlighet til Norge. Han gjorde sitt arbeide i plikttroskap og stillhet. På møter var han tilhører, men lydhør for alt nytt av betydning, uansett hva kant det kom fra, og

Stort møte i Oslo

Arbiensgate 4 (store sal)

Mandag, den 16. januar kl. 19.30

Tale av sogneprest Eystein Poulsen

Alle hjertelig velkommen. Arr. Kristne Venner

Leif Sinding vil filme igjen

Forbereder manus om kubiksjarmører og eksosryper

Etter hva VG har bragt i eraring, står Leif Sinding på trappene med ny filmplan. Denne gangen er det aktualiteten omkring motorungdommen han interesserer seg for, tidsfenomenene kubikksjarmører og eksosryper.

Leif Sinding holdt seg i bakgrunnen noen år etter okkupasjonen, da han var leder av Statens Filmdirektorat. Sitt comeback gjorde han med «Selkvinnen», den eneste filmen som ble nektet statsstønad under den gamle ordningen. Denne avgjørelse er av produksjonsselskapet innanket for domstolene, så vi er neppe ferdige med «Selkvinnen» ennå. Filmen har imidlertid møtt i

Leif Sinding — tolker av kubikksjarmører.

«Den direkte

Olga Bjoners bok

I den lumre og kvalme luft norsk politikk er steget ned i etter «frigjøringen», — uten frihet og likhet, — er det en befrielse å lese Olga Bjoners bok «Dette har hendt». Den viker ikke, der sannhet skal frem, og er et nytt vitnesbyrd om hva hatets propaganda kan fordærve et folk.

Av det hun forteller fra sitt fengselsopphold er mangt så opprørende, at man må spørre seg selv om det er mulig. Kunne slikt skje i Norge, hvor dog en viss dannelse og kultur skulle ha preget folket? Og ansvaret for denne råhet, dette barbari, denne umenneskelighet, må falle tilbake på myn-

blant de ugjendrivelige beviser som forfatteren fører i markens som førstindpunkt klart viser at Norge var ute av krigen 10. juni 1940 og at den ved folkeretten instituerte okkupasjonstilstand samtidig trådte i funksjon, bør framheves, da man såvidt vi-tes trolig ikke før har sett disse ting behandlet nær- mere.

Under titelen: «Overkom- mandoens forhold» anføres følgende: Overkommando- ens forhold ifølge oppdrag (om å innstille fiendtlighete- ne og demobilisere) ved å påta seg uten nødven- dighet en rekke forplik- telser som under fortsatt statlig krigføring ville vært særdeles krigsviktig bi- stand til fienden, idet de be- tød en vesentlig styrkelse av tysk krigspotensiell. Boken henviser til den engelske fol- kerettsekspert Oppenheim, som i sin avhandling, «Inter- national Law» fortolker fol- keretten på dette viktige punkt.

Videre behandler boken prinsipielt og fyldestgjørende den konstitusjonelle side av saken i relasjon til den på- ståtte fortsatte krigføring, og det blir klart vist at bestem- melse om overgang til regje- ringen Nygaardsvolds delta- gelse i stormaktskrigen et- ter opphøret av nøytra- litetsforsvaret er etter kon- stitusjonen ulovlig og ugyldig og eo ipso «straffbart etter Riksstretslovens §§ 8 b og 11.»

Forfatteren siterer meget betegnende det kjente merke «Ruben» i avisen Farmand i medfør av den postulerte på- stand om opphør av krigstil- standen med Tyskland i 1942 (da forlengst alle nor-

ge i tilfelle det ikke ble ka- pitulasjon. Svenskene skulle delta med 4 divisjoner.

Collier hadde opplyst at den svenske regjering hadde vært enig i dette.

I overensstemmelse med den betingelsesløse kapitula- sjon av 10. juni 1940 var Norge ute av krigen fra den dato og ble selvfølgelig ikke engang underrettet om disse forhandlinger på forhånd.

Det er da heller ikke noe forbauserende i at statsmini- ster Nygaardsvold den 5. mai ifølge Paul Hartmann s. 394 bl. a. uttalte at han mer og mer var kommet i tvil om Norge hadde opptrådt riktig i 1940 ved å slåss med Tysk- land. Danmarks stilling hen- viste statsministeren så til.

H. Egede Nissen.

Et 1947 års minne

Sommeren 47 framholdt en lidelsesfelle for meg at vi skyldte de innesperrede å drive aktiv agitasjon.

Jeg meldte imot: Nettopp av hensyn til de innesperre- de burde vi holde oss i ro. De satt jo i grunnen der som gisler. Diskusjonen ble het. Hver holdt på sitt. Da ble vi enig om å trekke et såkalt «mannakorn» på spørsmålet. Svaret ble 2. Mos, 14, 14: «Herren skal stride for eder, og I skal være stille.»

Vi undret oss, men innrettet oss deretter.

*

Dersom den norske stat ikke hadde lagt seg ut med sterkere krefter enn våre, ville ingen gjengjeldelse kom- me. Men det har den: Retts oppgjørets løgnaktige grunn- lag er også blitt grunnlag for politikken — innen- og utenlands. Via det kommer hevnen. La oss bare håpe den ikke blir for hard.

Oscar d'Acqueria Aall.

auksjoner og vitenskapelig forsøksvirksomhet. Hver grein vokste fram til store bedrifter.

Pelsdyravlen ble organisert fra hasard til en man- gesidig og betydningsfull næringsvei i landet, bygget opp på solid økonomisk basis og med framragende fagfolk på alle områder. Dette var Ottar Ubøes linje. Hans gode merkantile utdannelse og erfaringer fra flere års opphold i Amerika kom til nytte. Mer driv- kraften var hans tro på og usvikelige kjærlighet til Norge. Han gjorde sitt arbeide i plikttroskap og still- het. På møter var han tilhører, men lydhør for alt nytt av betydning, uansett hva kant det kom fra, og var alltid den stille utjevner i stormene.

Han fikk den glede å se næringen blomstre, og den omfattende organisasjon han i første rekke had- de bygget opp, på trygg økonomisk grunn, vel rustet både til prøvingstider og nye oppgaver og ekspan- sjoner. Det første kom med krigen og okkupasjonen og bestod prøven med glans. I disse år ble det også lagt beslag på Ubøes dyktighet i Bergens proviante- ring. Han gikk inn i Nasjonal Samling, og takken han fikk for sitt lange, trofaste og betydningsfulle arbeide for pelsdyrnæringen, var avskjed fra sin stil- ling i 1945. Da all framtid ble stengt, tok han et par år etter familien med og utvandret til Argentina. Der opparbeidet han snart en god forretning i Buenos Aires, og drev den til døden rev ham bort.

Han ble ingen gammel mann, men hans livsgjer- ning skal minnes med honnør.

S.

9. april 1940

III

Quisling sier herom i sin forklaring for retten:

Jeg hadde ikke noen som helst anelse om aksjonen den 9. april, da den kom. Det er den virkelige kjensgjær- ning. Det første sikre tegn på at noe kom til å skje, fikk jeg, som allerede nevnt, da «Rio de Janeiro» eller hva den het, gikk under ved Sør- landskysten og der var kjø- retøyer og hester ombord.

Visdom

Jeg skammer meg ikke over å tilstå at jeg er uvi- tende om hva jeg ikke vet.

Cicero.

Da skjønnte jeg at de måtte være bestemt for Norge. Den

8. april, da mineutleggingen kom, visste jeg at da kom- mer også engelskmennene og franskmennene, og da kom- mer tyskerne etterpå. Jeg visste også at engelskmenne- ne hadde kontroll-offiserer i forskjellige konsulater i Norge, og de hadde soldater i Norge, og de hadde bedt om planer over banen ved Nar- vik, ønsket å vite høyden i tunellene for å frakte kano- ner, og jeg visste at de søkte å smugle inn franske gene- ralstabsoffiserer i Nasjonal Samling osv. osv. — Det lå i sakens natur at engelsk- mennene og franskmennene ville besette Norge. Likeledes lå det i sakens natur at tys- kerne ville komme etterpå. —

Forts. fra nr. 36 og nr. 39 1955.

Tyskerne kom noen timer før de allierte, noen timer etter at de allierte hadde lagt ut minefeltene, og noen timer før de allierte ekspe- disjonskorps kunne lande. De måtte snu i Nordsjøen, det er det virkelige forhold.

Så kom 9. april. Jeg vil inn- skytte, skjønt jeg ikke liker å snakke om slike ting, at jeg fra midten av januar 1940 og utover var meget syk. Jeg liker ikke å tale om ting som

Den som søker noe, men ikke tar imot når det blir budt, må evig savne det. Shakespeare.

homenene kubikksjarmø- rer og eksosryper.

Leif Sinding holdt seg i bak- grunnen noen år etter okkupa- sjonen, da han var leder av Sta- tens Filmdirektorat. Sitt come- back gjorde han med «selkvin- nen», den eneste filmen som ble nektet statsstønad under dan gamle ordningen. Denne avgjørelse er av produksjonsselskapet innanket for domstolene, så vi er neppe ferdige med «Selkvinnen» ennå. Filmen har imidlertid vakt in- teresse utenfor Norges grenser, med rapporter om televisjonssalg til USA og for øvrig vanlig salg til Italia og det nære østen. Sin- dings neste film var «Heksenet- ter» av 1954.

— Merkelig affære: Holberg- huset på Nordnes i Bergen rives.
— Disneyland, California, er verdens fornøylespark nr. 1.
— Hadeland: St. Nicolai- kir- ken er ferdigrestaurert til våren.
— Gruvene i Ny-Ålesund skal moderniseres for 20 mill. kr.
— Unsetgrenna i Rendal sko- lestreiker mot sentraliseringen.
— Norges Brandkasse har bære 500 forsikringer mot storm og skred.

Leif Sinding — tolker av kubikk- sjarmører.

«Den direkte metode»

Folk er mistenksomt når det gjelder innsamling- ger til gode formål. Innen vår krets vet vi oss noenlunde fri for kriminelle individer. De ble som bekjent i sin tid holdt utenfor våre rekker. Ikke en- gang den umenneskelige på- kjønning etter 1945 har skapt nevneverdig kriminalitet hos oss. Men allikevel: Innsam- lingen har fått et dårlig ord

Forts. fra side 2

byrå om hva hatets propa- ganda kan fordærve et folk. Av det hun forteller fra sitt fengselsopphold er mangt så opprørende, at man må spørre seg selv om det er mulig. Kunne slikt skje i Norge, hvor dog en viss dan- nelse og kultur skulle ha preget folket? Og ansvaret for denne råhet, dette bar- bari, denne umenneskelig- het, må falle tilbake på myn- dighetene, særlig direkte- rene Aaslaug Aasland og Mar- grete Parm. Disse navn skal sent glemmes, der menne- skelig lidelse omtales.

Boken, som fru Bjoner be- tegner som et «tidsbilde», bør leses av alle — ikke minst av de som fremdeles lever under hatets kalde narkose.

Erling Bjørnson.

Solbakken blandt «de store» i Salangen

Representanten John Tho- massen fikk ordet i siste møte i Salangen herredstyre, gikk fram til ordførerplassen med et maleri under armen, og fortalte at det han nå skulle avduke, var et bilde av tidli- gere ordfører Einar Solbak- ken, skriver Lofotposten. Det kan nok være delte meninger om han skal henge blant «de store», sa han. Vel nok var Solbakken NS, men han var det på en slik måte at det var til beste for kommunen. Han ble NS for å redde det som kunne reddes av Salangen kommune. Ordføreren mot- tok gaven og nevnte at det tidligere var vedtatt at Sol- bakkens bilde skulle plasseres i ordføregalleriet.

Dagens gullkorn

Hva solskinn er for det sorte muld, er sann opp- lysning for muldets fren- de.

Grundtvig.

En trøst er det

Hvor dyp vår fortvilelse enn er, formår en enkelt stråle av håp å heve oss opp av mørket.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Hvilke norske banker finansierte de tyske anleggene i Sandasjøen?

Teknisk Ukeblad har i nr. tredjeparten av det den nå 44, som kom i desember, en utmerket artikkel om Norges industri siden 1905, skrevet av generaldirektør Aage W. Owe. Han anfører blant annet:

Fra 1935 til 1939 var det igjen sterk vekst, men så kom okkupasjonen og i 1945 var produksjonen av grunner som vi alle er klar over, ikke stort større enn halvparten av det den var i 1938.

Et spesielt okkupasjonsfenomen var tyskernes planer og arbeide for å skape en stor aluminiums- og magnesiumsindustri i Norge gjennom A/S Nordag og A/S Nordisk Lettmetall. Det ble nedlagt langt over en milliard kroner og flere millioner motvillige dagsverk uten at resultatene stod i noe som helst rimelig forhold til dette. Likevel var de påbegynte industrianleggene på Herøya, i Ardal, Sandasjøen og andre steder det eneste av en viss positiv verdi som okkupantene etterlot seg. Uten det hadde vi neppe hatt noen magnesiumsindustri i Norge i dag, og vår aluminiumsproduksjon ville høyst sannsynlig vært mindre enn

Vi antar at 1945-raseringen av de veldige Nordaganleggene i Sandasjøen under normale forhold ville ha ført til riksrett mot regjeringen. Men bortsett fra dette må det være oss tillatt å spørre om på hvilken måte den ovenfor nevnte tyske byggevirksomhet ble finansiert, og om hvilke norske banker eller bankinstitutter det eventuelt var som her gikk okkupanten så elskverdigg til hånede? Eller kanskje det ikke er å yte fienden bistand å klatte i vei med midler som bare beløper seg til en ussel mangfoldighet av millioner oppå 1 milliard kroner?

*

Frontkjemper Ola Plassen, konfirmant da krigen kom, frøs av seg begge beina oppe i Finnland. Han ble av rettsstaten belønnet med 6 års innesperring.

Hva med bidragsyterne til kjempeanleggene i Sandasjøen og med de politikere som etterpå jevnet de dyrt ervervede arbeidsmuligheter med jorden?

Forlovede.

Grace Kelly, USA, og prins Reinier III. Hun er en kjent filmstjerne. Prinsen er fyrste av Monaco, og kan i så henseende nesten måle seg med Christoffer Hannevig, dengang han i Amerika kalte seg Duke of Norway.

Sosialismen

Jeg sier rent ut at i dette spørsmål er det først og fremst forretningslivet farmand som viser klarhet og konsekvens i tankegangen.

Overlege Jon Leikvam i VG.

Han finner med andre ord at

Dengang Vallø ble bombet

Hva oppnådde man?

Det var en formiddag hos tannlegen. Venteværelset var godt besatt. Dessverre, jeg hører til de utålmodige, og det var fem eller seks foran meg.

— Skal vi tippe? spurte jeg henvendt til en fin alvorlig dame borte i ene hjørnet. Vi tipper om hvem som er eldst, De eller jeg?

Damen så stillferdig på meg. — Det er nok meg, sa hun, for jeg har hatt mest sorg. Alle mine nærmeste ble drept da vårt lille Vallø ble bombet. Min mann, min sønn, min sønnesønn mistet livet.

Det kom som et sjokk for oss som hørte på. Flere begynte å gråte. Ikke alle mennesker har nerver av stål.

Selv styrtet jeg fortvilet bort til damen og ba om tilgivelse for mitt ubesindige påfunn. Hun trøstet meg kjærlig og sa:

— Det er overvunnet nå. Tannlegen kom i døren og sa: Værsgod, den neste. En herre gikk inn. Etter hvert ble det også min tur, og den elskelige damen ventet på meg. Jeg glemmer aldri hennes evne til fred og resignasjon.

Meg faller det vanskelig å glemme, selv om natten og datoen er glemt. Krigshandlingene ute i Europa var så å si over, bombingen av Vallø fullstendig overflødig. Men et oljelager hadde vi. England ville bare ikke ha det der. Menneskelig spilte mindre rolle. Sjefen ble beløn-

net med generals rang, er det siden blitt fortalt meg.

Fru R. S. K.

I tilknytning til ovenstående er det ganske interessant at det på tankene på Vallø ikke fantes olje dengang stedet ble bombet, ikke såvidt vi vet. Er det ikke også så at det fra visse norske emigrantere side ble protestert mot toktet?

«Den direkte metode»

Forts. fra side 1

på seg. Ofte hører man: «Hvor meget blir borte til administrasjon?»

Vårt forbund sitter inne med de beste opplysninger om nød som hersker. Vi har bl. a. en rekke hårdt sårede, lemlestede eller syke frontkjemper. Det er en skam for oss at disse hedersmenn og deres nærmeste skal lide nød.

Jeg vil foreslå at Forbundet utarbeider en detaljert oppgave over alle våre nødstilte og fordeler disse på våre kjente kvinner og menn. En som f. eks. får seg tildelt 3, sammenkaller et tilstrekkelig antall vel situerte innen sin bekjentskapskrets og fordeling av den samlede årspensjon skjer etter siste års skatt. Der velges en ulønnet kasserer som hver måned sender pensjonen — som bør betegnes ærespensjon — til hver av disse 3. Hvert halvår holder kassereren møte med giverne og regnskap framlegges. Det hele blir enkelt og oversiktlig. Enhver vet hvem som får pengene,

Olga Bjoners bok går strykende!

Til venner i Oslo og omegn

Eystein Poulsen

Med dette vil vi få ønske alle i Kristne Venner Guds rike velsignelse i året som ligger foran oss.

Møtevirksomheten i året som gikk var rik og levende. Den ble avsluttet med en hyggelig julefest hvor 40 venner deltok. Festen var et fellesarrangement med HL Olav-foreningen.

Foruten våre gamle, kjære og kjente forkynnere, pastorene Frøyland, Olav og lærer Aasmundsen har vi i løpet av året

hatt besøk av prost Hedem, cand. jur. Vidar Nordbrønn og pastor Sørli. Fru Hallan har på sin hjertevarme og klare måte berettet om misjonen og det vi alle kan utrette på dette felt. Vi takker organist Tørberg og alle trofaste venner for hva de har gitt oss av åndelige verdier i Kristus — hver på sin måte.

Et oppløftende trekk i møtevirksomheten har ellers vært alle de nye som har søkt møtene. Det gir løfter — men også forpliktelser.

Til årets første møte (mandag den 16. januar) kommer, som allerede kunngjort, sokneprest Eystein Poulsen helt fra Vikersund for å tale til oss. Vi håper at alle, både gamle og nye venner vil møte frem og fylle den store salen i Arbiensgate 4, som vi har leid for anledningen!

La oss starte det nye år med å lytte til hva den varmhjertede og rettsindige kristne personlighet sokneprest Eystein Poulsen har å si oss. Det er evangeliet han bærer frem. Emnet er «Lysbærere». Det blir dessuten sang av fru Asbjørn Kriegel og orgelmusikk ved organist Tørberg. Ta med salmebok.

Deres i Kristus hengivne
E. SAXLUND

D. Kilberg.

Hamsun og Nørholm

I en artikkel i Aftenpostens et banklån stort kr. 200 000 aftennummer 17/12 1955 forekom følgende, som trenger beriktigelse: «I 1947 fikk Hamsun en betydelig hjelp av Gyldendal til å klare opp alle sine økonomiske vanskeligheter. Likevel gikk fru en senere med sin bok «Regnbuen» til konkurrenten Aschehoug.»

Forholdet er:

På visse vilkår fikk Hamsun et lån i Gyldendal på kommende inntekter stort kr. 150 000. Av disse pengene gikk kr. 125 000 til Erstatningsdirektoratet. Gyldendal var dessuten behjelpelig med å skaffe Hamsun

Fru Hamsun gikk med «Regnbuen» til Aschehoug i 1952 etter at Gyldendal hadde avslått å utgi hennes barnebøker til hennes 70-års dag i november 1951.

Arendal, den 5. januar 1956.
Sigrid Stray.

Vi har hentet dette fra Aftenposten, og takker fru Stray for avslørende opplysninger om visse forretningsmetoder i det aller nyeste Norge.

«Hva du evner kast av i det nærmeste krav»

Jeg kom til å tenke på dette ordtakene en dag da jeg satt og leste oppropet fra Hjelpeorganisasjonen for frontkjemper om hjelp til våre krigsinvalid og krigsenker med barn. Mange tenker kanskje at det er en uoverkommelig oppgave disse karene har satt seg: å yte hjelp til disse våre hardest rammede. Det er så mange som trenger hjelp, og de fleste av oss NS-folk har det ikke så rent bra økonomisk sett.

Mange som trenger hjelp? A ja, men ikke så mange at det skulle være uoverkommelig å hjelpe dem! 23 må betegnes som trengende og 16 lider direkte nød, sto det i oppropet.

Har du som leser dette tenkt over at om du og jeg ga en 10-kroning hver i måneden sammen med bladets øvrige lesere, så ville Hjelpeorganisasjonen få et ganske anseelig årsbudsjett å arbeide med? Så stort at det faktisk ble mulig å yte en virkelig effektiv hjelp til dem som trengte det. Ja, selv om bare 1000 feller forpliktet seg til å gi et bidrag som antydte, ville Hjelpeorganisasjonen få 120 000 kroner til disposisjon i løpet av året. Det står til deg og meg om våre krigsinvalid og krigsenker skal få noen hjelp! Uten din og min hjelp vil krigsenken og krigsinvaliden sitte med sine barn i store økonomiske bekymringer og kanskje bli fylt av bitterhet. Gjemt og glemt også av sine egne — av deg og meg.

Skal vi ikke bli enige om å vite i handling at vi ikke har glemt dem? Vakre ord om våre frontkjemperes offervilje blir bare tomt prat om vi ikke i gjerning og handling er beredt til å hjelpe dem som har ofret både helse og førighet, samt falnes nødlidende enker og barn!

Redaksjonen avsluttet onsdag den 31. januar 1952.

Sosialismen

Jeg sier rent ut at i dette spørsmål er det først og fremst forretningsb'adet Farmand som viser klarhet og konsekvens i tankegangen.

Overlege Jon Leikvam i VG.

Han finner med andre ord at det er mer enn smått med den såkalte borgerlige presse!!

Saudasjøen

Vi ber om flest mulige opplysninger om Nordag-anleggene og raseringen etter 1945. Navn refereres ikke uten etter avtale.

Red.

Mellom venner

— Einar Gerhardsen er blitt gjort oppmerksom på en alvorlig forsømmelse i bilbeskatningen: at lufta i ringene ennå er fri.

— Celine Næss karakteriserer i en Oslo-avis hovedstaden på Island som en stor småby i bølgeblikk og betong, med høy levestandard, stive priser og mye amerikansk luksus. Dyre småhus er mer populære enn høybebyggelse.

— De spanske monarkitters håp, den unge Don Juan Carlos, får for tiden sin militærutdannelse ved kadettskolen i Zaragoza.

— Adresseavisa i Trondheim arbeider seg trutt og jamt inn på Møre. Flere steder er den framme kl. 9 morgen!

— Ekspedisjonssjef Agnar Kringlebotten er tiltrådt som departementsråd i Sosialdepartementet. Han er født 29. november 1892, ble student 1912 og

Rettferdigheten

er sikker, selv om den er langsam.

Solon

Forlovede.

Grace Kelly, USA, og prins Reinier III. Hun er en kjent filmstjerne. Prinsen er fyrste av Monaco, og kan i så henseende nesten måle seg med Christoffer Hannevig, dengang han i Amerika kalte seg Duke of Norway.

Ingeniør Per Kolling i Oslo døde i desember 73 år gammel. Han var en av vårt blads mest trofaste lesere, og vi kan bare dypt beklage at han ikke fikk oppleve den gjennomgripende revisjon av rettsoppgjøret som vil bli innledet i og med avhandlingen fra professor dr. juris Halvar Sundbergs rettsinstitutt i Sverige.

cand. jur. 1916. Etter å ha vært dommerfullmektig og advokatfullmektig ble han i 1919 sekretær i Sosialdepartementet, byråsjef i samme departement i 1929 og ekspedisjonssjef i 1939. Han var medlem av en lang rekke offentlige komiteer og utvalg og har vært med i flere delegasjoner ved internasjonale forhandlinger. Siden 1950 har han vært medlem av Europarådets ekspertkomite for sosial trygd.

— Ubåtjageren «King Haakon VII» hugges nå opp i Göteborg. Hvor norsk den var framgår av at den under krigen patruljerte på den amerikanske østkyst og aldri gjorde tjeneste i Norge.

— Oslo har det siste år hatt en del tilfeller av byfolk i gode stillinger som har søkt «tilbake til jorder», særlig blant de byfolk som opprinnelig stammer fra landet. De vil vekk fra larmen, maset og trangbodheten. De ønsker å finne nye omgivelser, fred og ro.

— Jan Brekke, Ullern, er blitt leder av Romakontoret til Scandinavian Student Travel Service.

— Camilla Collett skrev engang: Intet er farlig for et men-

giroblankett. Husk Postgirokonto 180 70.

Olga Bjoners bok går strykende!

Det er blitt en meget livlig omsetning av fru Bjoners bok «Dette har hendt». Hennes gripende vitnesbyrd kom nok i det psykologisk rette øyeblikk. Det er omgående solgt nærmere 600, hittil mest i Vest-Agder, Nordland og Østfold. Ja, dette er mer enn en fjerdepart av hele opplaget, som ikke er særlig stort, bare 2000. Vil man sikre seg boken kan det derfor være greit å ordne med bestilling jo før jo heller.

russiske okkupasjon av Eestland, Litauen og Latvia.

— Det er så likt seg: Vi har overflod av norsk edamerost, likevel importerer vi!

— Det gjelder å lære av andres uhell. Du har ikke tid til å gjøre alle selv, dyrt faller det også.

— Sett i Oslo sentrum med ny traktor til Telemark: Frontkjemper Bjarne Dramstad, som er gift og bosatt i Flatdal, Seljord.

— Det er rått og simpelt når sportsgalskapen tar overhånd, slik som sist søndag i Holmenkollen, da flere ble skadd. Renet ble ikke stoppet før det var for sent, tross snøføyke og lugging i unnarennet. Det kostet Torbjørn Falkanger førligheten, kanskje for livet.

— Stormskadene i Nordland anslås til 4 mill. kr. Veier og andre offentlige anlegg er da ikke medregnet. Mange fiskebruk er ødelagt. De verst rammede stedene er Gimsøy, Flagstad, Moskenes, Værøy og Bø. Norges Røde har avslått svensk og dansk hjelp.

— Alesund: Det regnes i år med 20—25 000 fiskere ombord i om lag 600 snurpere som vil delta i sildefisket. Enorme mengder mat ventes å bli bragt til lands. Det er bare synd at likegyldig hvor meget vi år etter år øser av havets rikdom, noen skattelettelse blir det ingenting av.

— Det overveies å gjøre 8. mai

fordeling av den samlede årspensjon skjer etter siste års skatt. Der velges en ulønnet kasserer som hver måned sender pensjonen — som bør betegnes ærespensjon — til hver av disse 3. Hvert halvår holder kassereren møte med giverne og regnskap framlegges. Det hele blir enkelt og oversiktlig. Enhver vet hvem som får pengene, og den som får ærespensjon behøver ikke å vite om giveren. De fleste givere vil sikkert foretrekke det.

Mange har i dag høve til å invitere en ærespensjonist kortere eller lengere tid. Jr. aksjonen på Hedemarken og Toten 1948 og 1949 ledet av Roar Hovden. Enkelte vil foretrekke å sende sin ytelse i landbruksvarer eller klær. Små lesesirkler kan lages. Mangt lar seg ordne.

Vi prøvet denne direkte metode på mitt helmsted før jul. Det gikk bra! —

Altså en tanke til ettertanke. Hva mener redaksjonen?

J. B.

«Folk og Land» vil støtte J. B.s forslag så langt det står til oss.

Red.

Vi har fått melding om at en av våre beste menn i Østerdalen, tidl. lærer Torgrim Sollid, Stal, er gått bort. Han var en av de første medlemmer i Forbundet og en av de mest trofaste lesere Folk og Land hadde. En tvers igjennom solid mann var han. Slik uttrykte gjerne bygdefolket seg, når talen gjaldt Torgrim.

til offentlig flaggdag.

— Vel verdt å huske: Hverken Storbritannia eller USA har hittil anerkjent den

buens» til konkurrenten Aschehoug.»

Forholdet er:

På visse vilkår fikk Hamsun et lån i Gyldendal på kommende inntekter stort kr. 150 000. Av disse pengene gikk kr. 125 000 til Erstatningsdirektoratet. Gyldendal var dessuten behjelpelig med å skaffe Hamsun

1952 etter at Gyldendal hadde avslått å utgi hennes barnebøker til hennes 70-års dag i november 1951.

Arendal, den 5. januar 1956.
Sigrid Stray.

Vi har hentet dette fra Aftenposten, og takker fru Stray for avslørende opplysninger om visse forretningsmetoder i det aller nyeste Norge.

Christian Sinding

Et 100-årsminne

Onsdag var det 100 år siden vår store komponist Christian Sinding ble født på Kongsberg, hvor faren var bergmester. Det stod et friskt vær om Christian Sinding da han i 1880 årene stormet inn i vårt musikkliv. Der fulgte noe værlig med ham, noe som fylte våre musikkforhold med en lignende friskhet som Griegs toner tidligere hadde tilført norsk musikk. Sindings musikk med det gjærende, hensesløst fremstormende, klangberuste og skjønnhetsmettede var det noe robust og mandig over. Og ingen annen norsk komponist har som han hatt innflytelse på ungdommen.

Sinding kunne også være følsom og mild, slik som når han satte toner til dikt av Ivar Aasen, Per Sivle og andre. De unge sinn fra 1890-årene — Vilhelm Krag f. eks. — fant i Sinding en forståelsesfull tolker av sine dikt. Han søkte ikke i sin kunst for enhver pris det nasjonale, men det norske var der likevel. Han har også diktet i toner om fjerne tider og land. Hans kunst er preget av fest, og hans produksjon er omfangsrik og til det siste, og sto, som rimelig mangesidig. Vi kan nevne flere kan være, NS meget nær. Ære store orkesterverker, kantater og være hans minne.

andre korverker, foruten en hel del romanser og klaverstykker, etc. I årenes løp ga han en rekke konserter både her hjemme og i utlandet.

Sindings komposisjoner fikk folk til å lytte. Grieg viste en annen side av norsk lynne, norsk natur og tonefølelse enn Sinding. Men disse to tonekunstnere kom på en måte til å utfylle hverandre. Nasjonalromantikken med Grieg, Lindemann og Bull som pionérer hadde lagt grunnen for Sinding. I mer enn en menneskealder ble han den selvskrevne fører og samlingspunkt i norsk musikk.

Sin første utdannelse fikk han av Gudbr. Bøhn i fiolin, hos L. M. Lindemann i komposisjon og ved konservatoriet i Leipzig. Omkring 1920-årene var han et par år professor i komposisjon i USA, men bodde senere i Oslo. Siden 1910 fikk han statsbevilgning som kunstner og siden 1924 hadde han æresbolig i Wergerlandsgrøtten. I 1916 ble han kommandør av St. Olavsordenen.

Christian Sinding døde 3. desember 1941, nær 86 år gammel. Våken og reflekterende var han til det siste, og sto, som rimelig mangesidig. Vi kan nevne flere kan være, NS meget nær. Ære store orkesterverker, kantater og være hans minne.

komme til faren.

— Første tekstilmesse etter krigen åpnes i Oslo 18. mars.

— Enkelte Oslo-aviser synes ikke å ha forstått et dugg av «poujadistene» i Frankrike og kaller dem åpenbart løgnaktig for skattesvikerpartiet. Er det ikke på tide at noen hver får øynene opp for at den offentlige beskatning kan gå så lenge til vanns at den kommer hankeløs hjem igjen?

— Det er spenning under valget i Finnland mandag og tirsdag. Det gjelder 1300 electorer som siden skal velge president.

— Det er skremmende hva som foregår bak kulissene Dulles har røpet at USA tre ganger var på randen av krig 1953—1954.

— Riksteatret ga i fjor 803 forestillinger.

vil krigsenken og krigsinvaliden sitte med sine barn i store økonomiske bekymringer og kanskje bli fylt av bitterhet. Gjemt og glemt også av sine egne — av deg og meg.

Skal vi ikke bli enige om å vite i handling at vi ikke har glemt dem? Vakre ord om våre frontkjempers offervilje blir bare tomt prat om vi ikke i gjerning og handling er beredt til å hjelpe dem som har ofret både helse og førighet, samt falnes nødlidende enker og barn!

Jeg tror ikke at samholdet og offerviljen blant tidligere NS-folk er død. Når vi bare blir klar over hva det gjelder. I dette tilfelle gjelder det først og fremst hjelp til nødlidende. Men det gjelder også vår ære som mennesker! Skal det noensinne med rette kunne sies om oss at vi lot våre egne krigsinvalider i stikken? Skal det kunne sies at vår bevegelse oppfordret våre unge gutter til å reise ut da seiren vinket i det fjerne, men da vi hadde tapt og en del av dem var blitt arbeidsuføre invalider, da foretrakk vi å glemme dem?

Nei og atter nei! La det gå som en løpeidd blant oss nu når det en løpeidd blant oss alle at nå skal hjelpen komme. Parolen må være: Jeg vil i år gi et fast månedlig bidrag til Hjelpeorganisasjonen for frontkjempere.

Egil Norvi.

Velferdsstaten

Vestfoldlektor overnattet i Oslo 1. oktober. Fikk skattededdel på 1992 kr. etter «skjønnsmessig» ligning. Pass på at De ikke blir midlertidig tilstedeværende i folketellingslistene.

(Dagbladet).

— Det er to måneder siden Gerhardsen var i Moskva. Han etterlyste over 100 nordmenn i Sovjet, derav mange frontkjempere. Opplysninger ble lovet, men hittil foreligger ikke noe resultat.

Platonisk kjærlighet er en fornærmelse mot naturen.

Ellen Key.

La det bli fult hus til sogneprest Eystein Poulsens tale mandag!

NS folk og krigen i 1940

Det er vel ingen her i landet nu lenger som er i tvil om at vi har regjeringspartiet å takke for at landet lå forsvarelsøst i 1940, selv om de ikke helt ut vil anerkjenne dette faktum. Det ubetydelige vi hadde igjen av forsvarsstell, ble heller ikke, som bekjent, mobilisert i tiden. Alle og enhver burde også vite at Quisling i løpet av vinteren 1940 henvendte seg til Kongen for å få ham til å skaffe seg en samlingsregjering og for å få satt i stand og mobilisert det vesle stridsapparatet vi hadde. Alt var forgjeves.

Efter katastrofen måtte de ansvarlige forsøke å finne en sydebukk og vi husker ennå hvordan offiserskorpset ble gitt skylden for den skammelige tilstand vi var kommet i. Troen på at det var offiserene som hadde skylden, holdt seg lenge utover i krigsårene. Men det lot seg ikke gjøre å opprettholde denne løgn i det lange løp.

Men så er det at skylden kastes over på NS-folk. Partiets medlemmer skulle ha opptrådt som femtekolonne. Og her har «Londonregjeringen» og alle dens tilhengere i alle avskygninger hatt hellet med seg. Deres propaganda har vært så enerådende at løgnen om NS som femtekolonne har vunnet tiltro hos alt uvitende folk her i landet. Dette tiltross for at det ikke er påvist et eneste tilfelle av slik virksomhet. Tvertimot. NS-folk kjempet

ge «frontavsnitt», om vi da kan bruke ordet front om de små og spredte fektninger som forekom.

Senkningen av «Blücher» i Drøbaksundet var den første avgjørende redningsaksjon for kongehus og regjering. Det var da også en NS-mann som gjorde seg gjeldende bak Oscarsborgs kanoner.

På Midtskogen ble tyskerne stoppet lenge nok til at Konge, Kronprins og regjering så vidt greide å komme unna til Trysil. Kompanisjefen på Midtskogen var kaptein M. Gaalaas, og der var også den senere hirsjef Oliver Møystad.

På Odderøens befestninger kjempet oberstløytnant Fosby helt til tyskerne bokstavelig talt satte revolveren i nakken på ham.

I Valdres inntok major Per Løken en fremtredende plass. Å lese om hans innsats i oberst Østbyes bok «Krigen i Valdres» burde alle løberglister gjøre. I Valdres kjempet også kaptein Fr. Schwencke.

I særlig grad har ondskapen konsentrert seg om oberst Sundlo for hans befatning med forsvaret av Narvik. I rettssaken mot ham ble det fastslått at han gjorde det som burde og kunne gjøres med de fillegrelelene han hadde å kjempe med. Han ble da også frikjent. Hvis ikke «rettsstaten» var snudd opp ned, burde det jo selvfølgelig ha vært regjeringen som i all anstendighet

den blitt behørig avstraffet for såkalt «landssvik», fordi de tilfeldigvis har vært medlemmer av Nasjonal Samling. Noen svikt har sanneligvis disse karene ikke gjort seg skyldig i. Det er nasjonalsinnede menn av høyeste klasse. Vi har dem ikke bedre her i landet.

Derimot kan jeg være behjelpelig med å oppgi navnet på folk som etter 1945 nyter ry som ultranasjonale såkalte gode nordmenn, som i 1940 rømte langt opp i fjellbygdene og satt der skjelve og i ro og mak til det verste var over. Eller andre, som allerede mens krigen pågikk utover våren, straks var frampå for å levere krigsmateriell til tyskerne, for derigjennom å raske til seg tjeneste på sine landsmenns bekostning. Men du og du så «nasjonale» de har vært siden 1945. Vi behøver ikke å gå meget langt for å finne slike karer.

Skal løgnen om NS-folks femtekolonnevirksomhet kunne avlives, må sannheten komme frem. Kunne ikke Folk og Land få en offiser, som kjenner disse ting i detaljer, til å komme med en fyldig omtale av disse ting her i bladet?

Knut Sollid.

Knut Sollid skrev i forrige nr. om «okkupasjonsmordene», men gjorde seg skyld i en forveksling han selv ble oppmerksom på. Da rettelsen kom var imidlertid avisen trykt. Både han og vi beklager dette. Det var ikke det som skjedde.

ET GODT NYTT ÅR

Ønsker jeg venner og kjente landet rundt.

Lars Holt, Stokke i Vestfold.

EIT GODT NYTT ÅR

Ønskjer vi alle våre vener.

Glestadhaugen pr. Gjøvik.

Helene og J. Fredrik Voss.

NYTTARSHILSEN

Til alle kamerater: Godt nytt år!

Ludv. Stensvold, Trondheim.

DE BESTE NYTTARSONSKER

til alle NS-folk og «Landssvikere».

Arne Dahl, Namsos.

Enestående andledning – 2 hybler

Nær St. Hanshaugen i Oslo, kan leies ut under ett, eller f. eks. til 4 ungdommer som slår seg sammen. Nærmere opplysninger ved henv. til red. Kringlebotn.

Vinjesvingen 1940

Hvem av tidligere NS kan gi opplysninger? Hva var det som hendte? Kontakter søkes. Bill. mkr. «Lokal historiker 1956» til dette blads ekspedisjon.

ARNE DAHL

NAMSOS – Telefon 2132 - 2817 – privat 2275

Vi anbefaler:

Alleslags fiskeprodukter — kun engros. Vår spesialitet er nysaltet torskefilet, leveres i ca. 45 kilos kasser. Kan også leveres til private med tillegg av omsætningsavgift.

EGET KJØLE- OG DYPPFRYSNINGSANLEGG.

har tatt skylden på seg, har senere innrømmet i retten at han ikke selv hadde forfattet intervjuet med kriminalsjefen. Og til tross for at de straffbare beskyldningene uttrykkelig var rettet mot inntil da seks utkomne nummer av mitt tidsskrift innrømmet den ansvarlige redaktør at han selv bare hadde sett to av dem. For ham var det til-

skede meninger. Og dog burde det ikke være til å tro at en sammenlutning som Høyres Pressekontor ville utlevere seg i den grad som skjedd i dette tilfelle. Måtte det for pressens og den offentlige anstendighets skyld aldri komme til å gjenta seg — og måtte det aldri hende om igjen at en for øvrig velmenende og helt uklanderlig redaktør lar seg

Nyoverhalte Ferguson

direkte importert fra Englands største spesialfirmaer, leveres fra lager Oslo og Dokka. Garanti. — Avbetalin.

Fordson Major av siste type. Snøfresere. Halvbelter. Spesiellkompressor, direkte montert uten ledd-overføring. Løseapparater. Warsop og Pionjär fjellbormaskiner. Bosch lysanlegg for selvmontering på Ferguson, kr. 205,—.

Alt i redskaper.

Salg også til videreførere.

Unge gartnere - medhjelpere

får plass i grønnsakgartneri. Friland, benker og veksthus. Attester og lønnsforlangende sendes

ANDERS HAFSKJOLD
Grette, Lier.

Unge gutter

med interesse for grønnsakdyrking under glass og på friland får plass. Opplysninger og lønnsforlangende sendes

ANDERS HAFSKJOLD

Dyktig kontordame

ansettes straks.

Oslo Sveisebedrift
Tlf. 371903

«Deutz» Bulldozer

med luftkjølet motor. «Deutz» industritraktor med lasteskuuffe og Ama kompressor.

Betalingen kan deles.

Kontakt oss.

H. SNAPRUD & CO.

KONGSBERG

Maskiner — Redskaper

Tlf. 885 — 248

Benytt

HÅNSKOMAKEREN

Neuberggt. 15, Oslo

Garantert fagarbeider

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Kledespresen

Drammen

Rensning, pressing, vask.

GUNNAR OLAUSSEN

Gårdsbruk i Bø

Telemark

gen» og alle dens tilhengere i alle avskygninger hatt hel-
let med seg. Deres propagan-
da har vært så enerådende
at løgner om NS som femte-
kolonne har vunnet tiltro hos
alt uvitende folk her i lan-
det. Dette tiltross for at det
ikke er påvist et eneste til-
felle av slik virksomhet.
Tvertimot. NS-folk kjempet
minst like godt som andre
mot den inntrengende over-
makt. Ja, tilfellet ville endog
at det var NS-befalingsmenn
på noen av de mest livsviktli-

Narvik. I rettssaken mot ham
ble det fastslått at han gjorde
det som burde og kunne
gjøres med de fillegrelene
han hadde å kjempe med.
Han ble da også frikjent.
Hvis ikke «rettsstaten» var
snudd opp ned, burde det jo
selvfølgelig ha vært regje-
ringen som i all anstendig-
hets navn skulle ha vært stilt
for retten.

Ja, dette er bare noen
spredte tilfeller. Alle dem jeg
her har nevnt er i tur og or-

fyldig omtale av disse ting
her i bladet?

Knut Sollid.

Knut Sollid skrev i forrige
nr. om «okkupasjonsmordene»,
men gjorde seg skyld i en for-
veksling han selv ble oppmerk-
som på. Da rettelsen kom var
imidlertid avisen trykt. Både han
og vi beklager dette. Det var
ikke Asbj. Sunde og hans draban-
ter som drepte den omtalte kvin-
ne og kastet henne i sjøen. Elsa
Kristoffersens mordere er vel
kjente. Deres navner har vært
offentliggjort tidligere.

Red.

har tatt skylden på seg, har se-
nere innrømmet i retten at han
ikke selv hadde forfattet inter-
vjuet med kriminalsjefen. Og til
tross for at de straffbare beskyld-
ningene uttrykkelig var rettet
mot inntil da seks utkomne
nummer av mitt tidsskrift inn-
rømmet den ansvarlige redaktør
at han selv bare hadde sett to
av dem. For ham var det til-
strekkelig garanti at de to an-
kermennene, kriminalsjefen og
riksadvokaten, stod med navns
nevne i intervjuet. Disse to
prominente og forholdsvis tro-
verdige og troskyldige personer
måtte antas å ha lest samtlige
nummer nøye og med aller stør-
ste interesse.

Først etter fem år lyktes det
meg å få saken fram til første-
gangsbehandling i Oslo Byrett.
Som ventet så ikke min ærede
motpart seg i stand til å føre et
eneste bevis for en eneste av be-
skyldningenes sannhet. Likevel
presterte dommer Hillestad i strid
med den aller enkleste straffe-
rett å frifinne Pressekontoret.
Denne form for frifinning, publi-
sert gjennom NTB og dagspres-
sen, ga selvsagt bannstrålen nytt
liv og ny tiltro. For H. P. ble det
dog ingen evig salighet ettersom
byrettens dom enstemmig og i
sin helhet ble omstøtt i Høyeste-
rett, som sendte saken tilbake
til ny hovedforhandling i Oslo
Byrett, denne gangen ved dom-
mer Einar Bakke. — H. P. ble
her dømt til å tilbakekalle samtlige
injurier og dessuten dømt til å
betale erstatning og saksom-
kostninger.

Dette var den 24. juni sist vår,
åtte og tre kvart år etter at
bannstrålen ble sendt ut. Og li-
kevel fant ikke Høyres Presse-
kontor det nedverdiggende for seg,
ikke fornærmende overfor Høy-
steretts kjæremålsutvalg og hel-
ler ikke urimelig hensynsløst
overfor meg å anke saken over
i det tiende år ved å begjære for-
nyet behandling for lagmanns-
rett på de slettet mulige pre-
misser, der prosessfullmektigen
ikke unnså seg for å anvende
loddrette usannheter som gang-
bare «argumenter».

Jeg nevner alt dette som av-
skrekkende eksempler på etter-
krigsårenes moralske og juridi-
ske nivå i visse kretser. Jesuiter-
moralen ble funnet anvendelig
som kampmiddel overfor uøn-

skede meninger. Og dog burde
det ikke være til å tro at en sam-
menslutning som Høyres Presse-
kontor ville utlevere seg i den
grad som skjedd i dette tilfelle.
Måtte det for pressens og den
offentlige anstendighets skyld
aldri komme til å gjenta seg —
og måtte det aldri hende om igjen
at en for øvrig velmenende og
helt uklanderlig redaktør lar seg
låne til niårig syndebukk, når det
gjelder bannstråler av denne art
der hensikten bare kan være å
komme en annen pressemanns
meninger og muligheter til livs
på rettsstridig måte.

Det har i noen grad forbauset
meg at Norsk Presteforbund ikke
har et Pauli ord å si i denne sær-
egne saken, eller et ord i det hele
tatt i løpet av de forgangne ni
år. Forholdet er og vil forhå-
pentlig alltid vedbli å være ene-
stående i den norske presses hi-
storie. Jeg tenker meg derfor at
det burde være av en viss prin-
sippiell interesse for Pressefor-
bundet å bringe på det rene om
vedkommende ansvarlige redak-
tør i sin tid sendte ut bannstrå-
len uten påtrykk, og om han av
egen drift og fri vilje har vært
med på å forhale saken gjennom
ni år, eller om han har bøyet seg
og føyet seg etter direksjonens
direktiver og i satt avhengighets-
forhold følt seg tvunget til å hol-
de gode miner til slett spill ved å
gjøre tjeneste som «frivillig» syn-
debukk? — For min del har jeg
lenge hatt en begrunnet mistan-
ke i den retning.

Toralv Fanebust.

— Sverige har prisregulering
bare på 10 pst. av varene.
— Prest i 40 år, Knut Eik-Nes,
Sparbu, har tatt avskjed.
— Danmark: Kand. teol. Helga
Jensen er nektet ordinasjon.
— Bare 6 pst. av våre skole-
barn får husstelloppfølging.
— USA påstås snart å bli et
klasseløst samfunn.
— Vår tekstilindustri har på 4
år spart inn 1500 arbeidere.
— Postsparebanken forvalter
nå 250 mill. kr.
— En samisk avis skal utgis i
Vadsø fra kommende kvartal.

**Hjelpeorganisasjonen
for frontkjempere**
Sekretariatet
Boks 1407, Oslo, Postgato 180 70

H. SNAPRUD & CO.
KONGSBERG
Maskiner — Redskaper
Tlf. 885 — 248

**Gårdsbruk i Bø
Telemark**

ca. 70 mål innmark, 3 km. fra
Bø st., bortforpaktet fra 1.
april f.k. Besetning: 6 kuer,
1 hest og 4 griser følger med.
Innlagt trykkvann, automa-
tiske drikkekar og melkema-
skin med 2 utmelkere.

Inntil fjøset er nybygd vas-
kerum, melkeavkjølingsrum,
potetsilo, rotfruktrum og po-
tettkjeller. Godt og lettvent
uthus.

Bill. mrk. «Liten familie».

Et møblert lite værelse
til leie. 20 min. med buss fra
Oslo sentrum. Billett mrk.
«Linderud» i eksp.

**Kristne venner
innbys særskilt**

til Aftengudstjenesten i Ka-
pellet, Oscarsgt. 47 søndag 15.
januar kl. 19.

H. A. ASMUNDSEN preker.

Enhver er alltid hjertelig
velkommen i Kapellet.

**I
Parfyme-
avdelingen**
er et rikt utvalg i
Hudpleieartikler
Pyntesaker
Leketøy
CORAL
FARGEHANDEL
Hofgårdsgt. 12.
Telefon 4379 Drammen

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

Kledespressen
Drammen
Rensning, pressing,
vask.
GUNNAR OLAUSSEN
Telf. 1620

**Hjelpekomiteen
av 1955**

Ny adresse: Maridalsvn. 33,
Oslo. Tidligere bekjentgjorte
adresser og telefon bortfal-
ler.

Oslo Stigefabrikk
Brand-, maler- og skyvestiger
oljet, m/ kadimerte beslag
Inneh. Alf T. Lunde
Mosseveien 8
Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

UR

Jeg fører alle de kjente
svitsermerker som Omega,
Longines, Certina, Cyma,
Tissot, Revue, Antima og
Allsport.

Dette er en tillitsak.
De blir ikke skuffet hver-
ken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing
URMAKER
DRAMMEN
Telefon 2507.

Annelise Parow
TANNINNSETNING
Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lade-
moen kirke - Voldsminde

Tannlæge
MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

**Hvem har
ansvaret**

for den meningsløse takst-
forhøyelse på telefonsamta-
ler i Oslo? Taksten er nå 25
øre pr. samtale! Slikt er det
vel bare Staten som kan til-
late seg.

Kapteinen

A ta eksamen ved vår krigs-
skole, bli utnevnt til løytnant og
i en alder av trediva år bli for-
fremmet til kaptein er en gan-
ske alminnelig karriere. Men så
å si uten militær øvelse, uten be-
falsskole, uten å ha tatt realsko-
leeksamen komme inn på Krigs-
skolen (for å bli opptatt der kre-
ves realartium) og så bli utnevnt
til løytnant og forfremmet til kap-
tein, — det er i sannhet aldeles
fantastisk.

En fremmelig kontorist i po-
litiet har greidd det.

Han ga seg selv vitnesbyrd for
realartium, gav seg tjenesteat-
test for fallskjermkursus, sabo-
tasjekursus, tjeneste i Milorg,
krigstjeneste i England og de-
korerte seg med krigsfortjeneste-
korset. Dermed stod krigsskolens
dør ham åpen. Nå står kaptei-
nen for krigsretten, seks år etter
avgangseksamen.

Dagbladet har som overskrift:
«Krigshelt» avslørt som bløffma-
ker i retten i dag. Tildragelsen
gir oss alle, men først og fremst
våre militære adskillig å tenke
på. Er denne kapteinen den ene-
ste «krigshelt» som ved bløff,

**Red. Toralv Fanebust
henvender seg til Norsk
Presseforbund**

Som vi tidligere har meddelt er
Oslo byretts siste dom i Fane-
bust-saken endelig.

Etter dette har redaktør Tor-
alv Fanebust sendt Norsk Pres-
seforbund følgende brev:

Det er med ulyst jeg setter
Høyres Pressekontor i skamme-
kroken enda en gang, men en
milepel som denne syns jeg ikke
bør passere uten kommentarer.
Foranledningen er at Høyeste-
retts kjæremålsutvalg for noen
dager siden avviste Pressekonto-
rets anke i den beryktede inju-
riesaken som har pågått mellom
H. P. og undertegnede de siste 9
årene. Pressekontorets begjæ-
ring om fornyet behandling ved
lagmannsrett er nektet av kjæ-

falsk og fanteri, uberettiget har
tilvendt seg embete, stilling og
økonomiske fordeler? Og at en
mann, som manglet alle forut-
setninger, kunne følge med på
krigsskolen, det ligger virkelig
over min begripelse. Eller er
Krigsskolen falt for tidens sott,
til den ene siden med årvåken-
het å avsile myggen, til den an-
dre siden med tilbundne øyne å
sluke elefanten?

A. D.

Kapteinen fikk 60 dager be-
tinget med to års prøvetid.

remålsutvalget. Dommen over
H. P. er dermed endelig, og det
tør være lærerikt med et lite til-
bakeblikk:

— Allerede den 7. september
1946, da Pressekontorets bann-
stråle mot mitt tidsskrift og
meg ble sendt den norske dags-
presse i beregnet og meget ond
hensikt, måtte Pressekontorets
ansvarlige være seg bevisst (det
som senere er slått fast av by-
rett og høyesterett), at samtlige
beskyldninger var injurierende i
straffelovens forstand, og at de
i sin virkning var som en bann-
stråle.

Når deretter den impliserte
kriminalsjefen i Oslo — som ar-
beidet etter oppdrag av min spe-
sielle venn og «meningsfelle»,
den daværende riksadvokat Sven
Arntzen — overhørte alle mine
purringer og somlet med min
straffeklage i fire samfulle år, —
da skyldtes det vel at en ikke
så seg i stand til å føre sann-
hetsbevis.

På min skriftlige henvendelse
om hvor meget av det onde pro-
dukt som skrev seg fra herr kri-
minalsjefens munn og hvor me-
get som eventuelt stod for Pres-
sekontorets regning alene, svarte
kriminalsjefen — også skriftlig
— at det kunne han dessverre
ikke erindre. Den redaktør som
stod ansvarlig og som villig (?)

Bladet koster
20.- kroner pr. år

FOLK OG LAND

Vår adresse er:
Kierschowsgt. 5, Oslo

Klaksvik og vi Etter okkupasjonsårene vanæret — idag hedret av alle

Danmark feiret 10 årsjubileet for frigjøringen fra «tvang og vold» og gjeninnføringen av «demokrati og frihet» ved for all verden å demonstrere hva dette innebærer i praksis.

Foranledningen til dette var at en lege dr. Halvorsen før krigen hadde vært medlem av det nasjonalsosialistiske parti i Danmark. For dette forhold hadde han ikke vært tiltalt engang av de danske myndigheter. Men en privat forening, nemlig Lægeforeningen, ila ham en bot på kr. 500.—, som han selvsagt nektet å vedta. Så måtte dr. Halvorsen reise fra friheten for å få lov til å arbeide. Først kom han til Sverige, senere til Grønland. Etter å ha vært nektet visum til USA, havnet han i byen Klaksvik på de enslig beliggende Færøyaner.

Den dyktige legen ble her snart meget avholdt av den nøy-somme og strevsomme fiskerbefolkningen. Det var den dyktigste legen de hadde hatt på dette avsidesliggende stedet. Dertil kom at han foran hver eneste operasjon lå på kne i bønn til Gud. Dette tiltalte selvsagt også den gudfryktige fiskerbefolkningen, som var vant til å gå med livet i hendene på sjøen og under klatringen i fuglebergene.

Dette passet ikke legeforeningen hjemme i Danmark. De forlangte ham fjernet, hvis han ikke betalte boten på 500 kr. — hvilket dr. Halvorsen fant ikke å kunne gjøre, da han ikke hadde gjort noe annet enn å handlet etter sin overbevisning. En grosserer i byen Odense på Fyen sendte da en sjekk på kr. 500 til legeforeningen, idet han ønsket å betale boten for dr. Halvorsen for å få saken ut av verden. Legeforeningen nektet å ta imot hans penger. Så fikk vi krigsstemningen i Klaksvik med minister Kampmanns reise, hans løfter til Klaksviks befolkning osv., løfter som ble brutt da ny lege skulle ansettes i høst med derav følgende episoder og sending av krigsskip og politifolk til Klaksvik, arrestasjoner og «rettergang» og fengsling i demokratiets navn.

Hva ville ikke demokratiet ha vunnet ved at legeforeningen hadde tatt imot grossererens penger og latt den avholdte lege arbeide i fred? Det ville vært i Kristendommens og det såkalte demokratis ånd med frihet, likhet og brorskap. I stedet ble vold og terror valgt, kostende hundretusener av kroner, hat og hevntanker.

Fhv. statstjenestemann.

Alle handlet som den ubarmhjertige medtjener

I 1945 kom flyktningene tilbake til Norge, som tross 5 års okkupasjon og isolasjon, sabotasje med sprengning av eiendom og verdier, snikmyrding av landsmenn, bombing av ruteskop og hindring av mattilførsler iscenesatt av rømlingene, var velordnet og godt styrt både gjennom kommune og statsadministrasjon, med stor nedbetaling av kommunegjeld, brukelige

le landet stått sterkt. Et lysende demokratisk eksempel. Men både kristendommen og demokrati ble sveket med dets ulykkelige følger. Som mennesket sår skal det også høste.

Med dette sender jeg alle rettssvekne kvinner og menn mine beste ønsker for 1956.

Fhv. statstjenestemann.

Det var uten tvil Kirsten Flagstads navn som lokket ti utenlandske kringkastingsstasjoner til å overføre oppførelsen av Wagners «Götterdämmerung» (Ragnarokk) 5. og 8. og 10. januar. Hennes navn er nok. Det er internasjonalt berømt.

Den 12. desember 1953 tok hun avskjed med sitt publikum ved en konsert i Nationaltheatret, på den scene hvor hun 40 år tidligere hadde debutert som operasangerinne. Flere beundrere satte kursen over havet for å være til stede ved begivenheten. Dermed skulle det være slutt med offentlig opptreden. Det er ikke tall på alle de henvendelser Kirsten Flagstad (enken etter NS-mannen Henry Johansen) har fått

om å synge igjen, men hun har konsekvent sagt nei. Riktignok drog hun nok en gang til New York og sang ved et par konserter til inntekt for et orkester som var i økonomiske vansker. Det var alt. Og atter samlet hun fulle hus i Carnegie Hall.

Anmelderne er enige om at hennes stemme lød praktfull også denne gang. Det 105 mann sterke orkester klarte ikke på noen måte med sine klangmasser å «dekke» hennes stemme som klang like glansfullt og uanstrengt som i «gamle dager».

Det ville føre for langt å kaste et overblikk over Kirsten Flagstads eventyrlige karriere, da kunne man fylle flere aviser. Det er nok å minnes at hun var Metropolitans stjerne en rekke år, hun var det store trekkplaster ved mønsteroppførelsene i Baureuth — Wagners egen opera, hun har gjestet ved de førende operascener i alle land, i Europa, Amerika, Australia, Afrika, kort sagt hvor det finnes en opera av format, og som våger å gi seg i kast med Wagners krevende operaer.

Det å være Wagner-sangerinne nr. 1 vil si at man er i besittelse av en stemme så stor og så omfangsrik at bare de færreste makter det, og Kirsten Flagstad har sunget alle partiene like glansfullt. Det alene er så svimlende at man nesten kan miste pusten ved tanken, for å si det med Kitt i Morgenposten.

Kirsten Flagstad er født 12. juli 1895 på Hamar. Det har neppe noensinne forekommet at en sangerinne som har passert 60 år, har formådd å samle millioner av lyttere rundt i verden samme kveld, og ennå mer overveldende blir det at hennes stemme fremdeles klinger like storartet og uanstrengt.

var i vårt land det hendte, men noe som hendte på en annen klode. Det var en bra og utmerket mann i enhver henseende denne stortingsmannen, men at faren hang over oss, det forstod han ikke.

*

Om grunnen til at Quisling befant seg på Hotell Continental natten til 9. april forteller han at det var etter inntrengende henstillinger fra sine tilhengere at han til slutt bestemte seg for ikke å være hjemme om natten, og at det var en ren tilfældighet (og en må vel si en ulykkelig tilfældighet) at han fikk et rom på Continental. Quisling sier i denne forbindelse.

— Og så tror man at jeg er en landsforræder, en landssviker! Undres om jeg ikke var blant de ulykkeligste mennesker den dagen, den 9. april? — Jeg hadde ikke noen annen tanke den 9. april om morgenen enn å se på hvorledes det ville utvikle seg. Jeg hadde ikke noen avtale med Hitler om å danne noen regjering i Norge og å opptre som en Kuusinen — — — det jeg tenkte på var: nå er tyskerne kommet her, og nå kommer de som erobrere, fordi engelskmennene og franskmennene startet sin invasjon, og de — tyskerne — kommer til å bruke denne erobringsretten, og vi har ingen ting å stå imot med.

Jeg mener det var både en rett og en plikt å gjøre det jeg gjorde, det var ikke på noen måte vår hensikt å gjøre et statskupp — regjeringen var vekk, vi ringte til Slottet og fikk opplyst at

og der var det en kolossal forvirring. Ingen visste hva det gjaldt, hva de skulle gjøre. Ingen myndigheter visste hva de skulle ta fatt på, bankene ville lukke, funksjonærer og arbeidere begynte å bli sagt opp osv. Det forelå etter min oppfatning en absolutt nødstilstand. Hver mann hadde plikt til å gripe inn om man trodde seg å ha evnen til det; jeg mener ikke hvem som helst, men vi var et (lovlig) politisk parti, en politisk organisasjon, ikke så ubetydelig som man vil ha det til — — — Og hvorledes med de andre? De reiste og rømte i alle retninger — — jeg følte meg — jeg vil ikke si kallet til det — men jeg følte en plikt — en absolutt plikt til å gjøre det jeg gjorde. — — Det var et betenkelig skritt, men jeg tok det skritt og underrettet den tyske minister om det. Jeg fant det riktig å underrette den tyske minister for å unngå komplikasjoner. Noen føling med de tyske militære autoriteter hadde jeg på det tidspunkt ikke, jeg traff en av generalene først om aftenen den 9. april.

Jeg sendte ut vår radiomelding, og det kan jeg iallfall si at det skjedde i absolutt beste hensikt, for å varetta det norske folks interesser. Å legge noen annen hensikt i det er helt utilbørlig, det er helt ubegrunnet. — Jeg skulle nok stillet meg på en helt annen måte, hvis det hadde vært makt-syke jeg var ledet av.

Den forsinkede mobilisering som ble satt i gang, viser hvor stor forvirringen var. Der slenger utenriksministeren ut en likegyldig bemerk-

Så sandt som
det er sagt

(Robert K. Patterson).
Vi har fremdeles «en gruppe
av folket som er berøvet sine

«Hvordan ser nå dere i Generalstaben på situasjonen?»
«Tja. Tja. Tja.»

njertige medtjener

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

I 1945 kom flyktningene tilbake til Norge, som tross 5 års okkupasjon og isolasjon, sabotasje med sprengning av eiendom og verdier, snikmyrding av landsmenn, bombing av ruteskop og hindring av mattilførsler iscenesatt av rømlingene, var velordnet og godt styrt både gjennom kommune og statsadministrasjon, med stor nedbetaling av kommunegjeld, brukelige ninger og priser osv.

Alt ble uten sverdslag overgitt rømlingene. Gud så i nåde til det norske folk. Fikk Han noen takk. Ja, gjennom munnen, men ikke gjennom gjerningene, hverken fra Hans tjenere, biskop og prester, eller rettsvesen og myndigheter.

Nei, alle handlet som den ubarmhjertige medtjener, kastet fredelige mennesker i fengsler og konsentrasjonsleirer uten hensyn til uskyldige barn, syke og gamle. Alt er jo så velkjent at en ikke behøver å repetere.

I dag, snart 11 år etter frigjøringen» sitter fremdeles flere politiske fanger inne. En av dem minister Axel Stang, stelte med idrett og arbeidstjeneste, med rydding av jord og bygging av veier i de vanskelige okkupasjonsår. Men hans største forbrytelse var vel at han før krigen hadde vært en venn av kongefamilien.

Tenk om landets styrende i 1945 hadde bøyd sine kne for Gud og takket for Hans nåde og miskunnhet og sagt at nå skal vi alle arbeide sammen i fred og forståelse for å lege alle sår som krigen hadde skapt? Notoriske forbrytere, enten de hørte hjemme på den ene eller andre siden, skulle selvsagt vært stilt for retten og dømt etter sine gjerninger.

Hvilke uhyre verdier ville da vært spart for Norge økonomisk og moralsk? Tror noen da at Norge i dag nærmest ville være på inflasjonens rand? Sikkert ikke. Moralsk og økonomisk vil-

Visdom

Den som kommer i hu
hva mennesket er, kan
ikke bli skuffet over noe
som hender.

Epiktet.

le landet stått sterkt. Et lysende demokratisk eksempel. Men både kristendommen og demokrati ble sveket med dets ulykkelige følger. Som mennesket sår skal det også høste.

Med dette sender jeg alle rettssvekne kvinner og menn mine beste ønsker for 1956.

Fhv. statstjenestemann.

— Det er havren som greier seg best i ensidig kornavl.

— Tito er heime att etter besøket i Egypt.

— Sverige yter som lån 32 mill. kr. til utbyggingen av Nea.

— Oslo: Studentbyen på Sogn skal utbygges til 1200 hybler.

— Danmark har nektet visum til en «demokratisk» ungdomskongress.

Det er med menneskene
som med stjernene, der
finnes selvlysende legemer
som gir kraft og sol til andre.

Bjørn Bjørnson.

Hvorfor hopper brudgommen av?

At en brudgom en gang imellom får betenkeligheter og hopper av like før han skal trekkes til alteret, hører til den risiko en brud må ta, men i de senere år er det blitt litt for mange avhoppere i USA, og vitenskapen har forsøkt statistisk å bringe klarhet i problemet. Av 5200 avhoppere som har sveket sitt ekteskapsløfte så å si på opp- løps-siden og som naturligvis har måttet svi for det ved påfølgende skadeserstatning til den besvekne brud, er det oppgitt følgende grunner:

- 1) Hun var sjalu og viste tendenser til å ville utøve eien- domsrett over mannen.
- 2) Hun ville dirigere og domi- nere.
- 4) Hun flirtet med andre.
- 5) Hun var egoistisk.
- 6) Hun baktalte sin neste, først og fremst sine venninner.
- 7) Hun sløste med penger og laget klattegjeld.
- 8) Hun hadde smak for sterke saker.
- 9) Hun elsket å lage scener.
- 10) Hun var altfor romantisk.

tidligere hadde debutert som operasangerinne. Flere beundrere satte kursen over havet for å være til stede ved begivenheten. Dermed skulle det være slutt med offentlig opptreden. Det er ikke tall på alle de henvendelser Kirsten Flagstad (enken etter NS-mannen Henry Johansen) har fått

Hamar. Det har neppe noensinne forekommet at en sangerinne som har passert 60 år, har formådd å samle millioner av lyttere rundt i verden samme kveld, og ennå mer overveldende blir det at hennes stemme fremdeles klinger like storartet og uanstrengt.

Så sandt som det er sagt

«Farmand» hadde 10. desember følgende sannhetsord:

«Friheten er som en sandsekk. Er det et hull et sted, renner sanden ut etter hvert. Hvis en gruppe av folket berøves sine rettigheter, vil før eller senere alle grupper miste dem. All friheten vil renne ut.»

(Robert K. Patterson).

Vi har fremdeles «en gruppe av folket som er berøvet sine rettigheter» her i landet. Vi har fremdeles politiske fanger i Norge, et lovlig nasjonalt parti som er forbudt, og en stor minoritet som mere eller mindre er satt utenfor samfunnet.

Men det kan ikke sees at Farmand har gjort noe, eller tenkt å gjøre noe for å tette igjen «dette hullet i sandsekken».

9. april 1940

Forts. fra side 1

sjon, inn i landet, det står tydelig i Reynauds memoarer, om at det endelige mål var malmgruvene, de skulle helt inn i Sverige — besette Sola, Stavanger, Bergen, Trondheim, Narvik, Kirkenes og marsjere inn i Sverige. Det var de alliertes plan, om

det hersket ingen tvil... Enhver som hadde noen militær forståelse måtte være klar over hva som foresto — vi sendte ut et flyveblad med krav om dannelsen av en ny regjering, jeg pekte på en Nasjonal Samlings regjering, det var kanskje en selvovervurdering og i og for sig kanskje ikke riktig, — men alle de beste menn i landet jeg hadde snakket med hadde bare trukket på skulderen overfor den truende fare og skjøvet det vekk — hva kunne man gjøre? Men dette flyveblad hadde ikke noe med regjeringsdannelsen 9. april å gjøre. Det var bare et krav som vi tidligere hadde fremsatt, fremkalt av den stadig mere tilspissede situasjon.

Jeg vil så nødig tale vondt om mine tidligere kolleger i Generalstabten, men det jeg vil fortelle belyser jo saken. Da jeg gikk hjem fra kontoret 8. april, møtte jeg en avdelingssjef i Generalstabten. Han skulle hjem for å spise middag, akkurat som på en vanlig arbeidsdag. Jeg spurte

«Hvordan ser nå dere i Generalstabten på situasjonen?»

«Tja. Tja. Tja.»

På den måten var de, — lammet, paralyisert ovenfra allesammen. —

8. april om aftenen da jeg reiste hjem, så jeg offiserene gå til Militære Samfund, de skulle høre et foredrag om det antikke Rom. Kongen var også der... Jeg nevner disse ting for å vite hvordan hele vårt samfunn var demoralisert, paralyisert i det øyeblikk hele vårt folks eksistens stod på spill. I det øyeblikk da enhver som hadde en militær hjerne måtte forutse at i morgen er de engelske og franske ekspedisjonskorps i land... og så sitter man utover kvelden og prater.

Jeg hadde sagt det til offiserene mange ganger: «Her sitter dere og ser på verdensbegivenhetene akkurat som på en kino der dere selv ikke er med.» I et par foredrag i Militære Samfund hadde jeg forsøkt å vekke dem opp — få dem til å forstå at det de drev med bare var uvirkelighet og papir — at de i første rekke var ansvarlige for det som kom til å skje.

Da jeg reiste hjem om aftenen den 8. april, kjørte jeg sammen med en stortingsmann, og det var det samme prat, samme uvirkelige tale. Det var akkurat som det ikke

Tenk det!

Norge har enerkjent
Østerrikes nøytralitet.

retta det norske folks interessen. Allegge noen annen hensikt i det er helt utilbørlig, det er helt ubegrunnet. — Jeg skulle nok stillet meg på en helt annen måte, hvis det hadde vært makt- syke jeg var ledet av.

Jeg mener det var både en rett og en plikt å gjøre det jeg gjorde, det var ikke på noen måte vår hensikt å gjøre et statskupp — regjeringen var vekk, vi ringte til Slottet og fikk opplyst at kronprinsparet var reist til Sverige — vi forsøkte forgjeves å få forbindelse med myndighetene — også de militære myndigheter —

Jeg mener at det både var en rett og en plikt å handle som jeg gjorde under de forhold som forelå, og uten å være forberedt på noe som helst vis; fem av de ministre jeg satte opp var utenfor Oslo, to av dem var det usikkert om vi overhodet kunne få tak i. Hvoslef i Finnland og Lie i Finnmark. Det hele var uforberedt, det var en improvisert regjeringskomisjon som vi forsøkte å stable på benene som en motvekt mot okkupasjonsmakten.

Det var dette so mlå meg på hjertet, det var en fullstendig nødhjelpaksjon. — Hvordan kunne dette være noen fordel for meg? Hva i all verden, hvilken fordel skulle jeg ha av å stille meg i bresjen og ta på meg dette arbeidet? Når en skute holder på å gå under i brenningen springer den første, den beste til som mener seg å greie det og tar styret i siste øyeblikk når skipperen og losen er borte. Noe annet var det ikke.

Hvilken heder, hvilken maktsyke skulle det bety, det var jo bare å pålegge seg vanskeligheter i enhver henseende.

Jeg var ute i byen og så på stemningen — det som vakte slik munterhet her i salen da det ble nevnt. Men jeg hadde interesse av selv å se hvordan det så ut i byen,

Den forsinkede mobilisering som ble satt i gang, viser hvor stor forvirringen var. Der slenger utenriksministeren ut en likegyldig bemerkning om alminnelig mobilisering. Generalstabten sender ut en stille mobilisering, hva er det for noe? Mobilisere midt oppe i fienden, en mobilisering etter at fienden har besatt storparten av landet. Det hadde ingen annen hensikt enn å øke ulyk- kene, å drepe mennesker, ødelegge verdier.

«Eidsvold» og «Norge» gikk til bunns med 4—500 mann uten noen som helst militær hensikt. Det var 45 år gamle krigsskip, som man i 20—30 år hadde sagt var likkister og som virkelig ble det. — Og så regjeringen selv? Om morgenen erklære krig, og utpå ettermiddagen ville den ha fred. Det fremgår jo av de trykte dokumenter. Det var det samme vanvidd, den samme oppløsning som grep hele nasjonen.

FOLK og LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgpris: 50 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter
over en spalte.

Bruk postgironr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo